

Literārā akupunktūra jeb pieskārieni jauniešu dzīves jūtīgajos punktos

Kristīne Jonuša

Bērnu grāmatu izdevniecība “Liels un mazs”

Radam alternatīvu bērnu grāmatu piedāvājumā gan grāmatu satura nozīmē, gan dizaina un poligrāfijas risinājumos.

Iepazīstinām lasītājus ar izcilu pasaules bērnu literatūras darbu tulkojumiem. Īpaši nozīmīgs ir Eiropas Komisijas programmas "Radošā Eiropa" atbalsts.

Kopš 2014. gada veiksmīgi aizsākusies mūsu izdoto grāmatu tulkošana un izdošana pasaulē - 42 nosaukumi tulkoti un izdoti 26 pasaules valodās.

Saņēmām prestižo Starptautiskā Boloņas bērnu grāmatu tirgus balvu kategorijā "Gada labākais bērnu grāmatu izdevējs Eiropā".

Saņēmām Kultūras ministrijas izcilības balvu kultūrā – par augstvērtīgu, sociāli aktīvu un starptautiski plaši atzītu sniegumu bērnu grāmatniecībā.

“es-grāmata-draugs” vai “draugs-grāmata-es”

Jaunieši ir auditorija, kas jāiegūst it kā **pilnīgi no jauna** - pat ja bērniem jaunākajā vecumā ir bijusi lasītāja pieredze, pusaudžu vecumā vairums no viņiem ir zaudējuši interesi par grāmatām, un var uz jauniešiem lūkoties savā ziņā kā uz **baltu lapu**.

Jauniešu auditorijas piesaistīšanā noder tie paši mehānismi, kas tiek izmantoti bērnu piesaistē lasīšanai: LNB lasīšanas veicināšanas programma “**Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija**” un tai līdzīgas **kolektīvas akcijas**, kurās pievilcīga ir pirmkārt pati saskarsme ar vienaudžiem.

LASI UN VĒRTĒ '22

5+

1. **Ko dara jātas?** Tīna Ošberga, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
2. **Kurmis mēni baltā aīd.** Terēza Sēvīte, Inga Jāra Rozes sagāde, 2020
3. **Mana negantā diena.** Amelija Žavo, Līvija Meļi, 2022
4. **Megakausējais vectēvs.** Rebeka Lukobča, Inga Jāra Rozes sagāde, 2023
5. **Rīgdā čūka un gudra pele.** Jūrija Zvirgdiņa, Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
6. **Uz mājām.** Indrējs Kofis, Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
7. **Zvēru barošana.** Inese Paklone, Inga Jāra Rozes sagāde, 2022

9+

1. **Diena, kad ome salauza internetu.** Marks ūve Kings, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
2. **Gustavs Salmēds liek no augšas.** Toms Dirģelis, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
3. **Kāpis uz klavierēm.** Inese Zandere, Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
4. **Lielākā dīve bez Zom.** Ibe Skrautņa, Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
5. **Neatkaloties.** Zanele Lazdovska, Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
6. **Pandēmijas detektīvi.** Daina ūzliņa, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
7. **Tēlis un suns.** Laura Vīnogradova, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021

11+

1. **Čūs.** Kad eradab ūtes. Petra Podberte, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
2. **Glimmerdāles Tonja.** Marija Parra, Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
3. **Ir mēness zelta kuģis.** Juhari Pīrseps, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
4. **Karabū.** Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
5. **Laimēs bērni.** Anže Puštorina, Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
6. **Radio Poppers.** Anja Porlina, Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
7. **Sestskaitņi nēraud.** Zaks Frimss, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021

15+

1. **Netikums.** Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
2. **Mo un es.** Delfīne de Viljūna, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
3. **Pūka, kurmis, lapsa un zirgs.** Čarlijs Malesijs, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
4. **Sirds plauktā.** Vikta Mēdenborters, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
5. **Ūdeņstoms.** Lora Vīna Vīlma, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
6. **Tu redzēj? Slīgs Algnāte Hansen.** Inga Jāra Rozes sagāde, 2021
7. **Stendāga karalienē.** Jannija Jēperfelde, Inga Jāra Rozes sagāde, 2021

VECĀKU ŽŪRIJA

+2 grāmatas

1. **Izglītota.** Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
2. **Pār jumtiņiem debēs vien.** Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
3. **Rīgas raganas.** Inga Jāra Rozes sagāde, 2022
4. **Tūlīt paliks labāk.** Inga Jāra Rozes sagāde, 2022

Pirmā atslēga

Jaunietis jaunietim autoritāte! Skolā vai bibliotēkā atrast “magnētus” - jauniešus, kas lasa un ir komunikabli, kuri ir pievilcīgi citiem jauniešiem, spēj saistīt vienaudžu interesi, un ap viņiem veidot neformālas grupas, piedāvājot piedalīšanos kopīgos pasākumos.

Otrā atslēga

Jāizmanto protesta gars, kas piemīt jauniešiem, jādod viņiem iespēja visu pasauli kritizēt, noliegt.

“Ar grāmatu pret pasauli”- meklēt grāmatās argumentus kritiskai attieksmei pret pasauli, atbalstu savām domām.

“Ar pasauli pret grāmatu” - kritizēt literatūru un tajā paustos ideālus un attieksmes no tā viedokļa, ko jaunieši paši saskata sava laika realitātē. Vai rakstnieki (un vispār vecākās paaudzes) adekvāti redz pasauli?

Trešā atslēga

Jauniešu dabiskais egoisms - jaunam cilvēkam pasaules centrs ir viņš pats un **sevi viņš meklē arī grāmatās.**

Jauniešu literatūras specifika ir tieši šī īpaši akcentētā iespēja samērot lasīto ar sevi. Nav jāmeklē tikai kādas specifiskas tēmas, kas svarīgas jauniešiem vai „aizliegtas“ un neizrunātas tēmas.

Pats galvenais ir tā saspringtība, neticība sev, dusmas uz pasauli, nereālās un reālās cerības, vilšanās, kas brīžiem pilnīgi aizsedz sauli, depresīva attieksme pret sevi un vienlaikus kategoriskas prasības pret citiem. Tie psiholoģiskie stāvokļi, kas pavada katra jauna cilvēka centienus saprast sevi un savu vietu pasaulē. Tas ir galvenais jūtīgais punkts, kuram piesaistāmas dažādas tēmas.

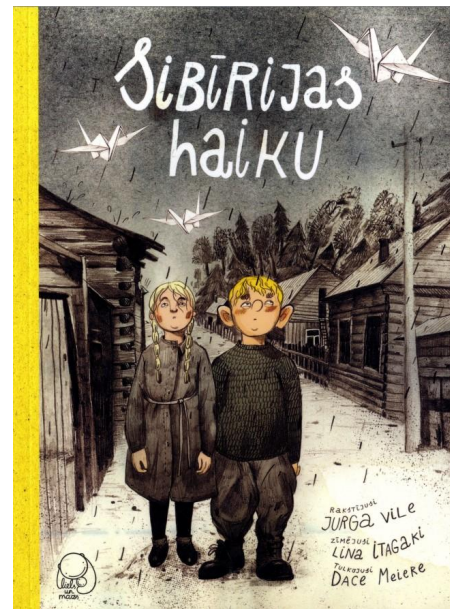
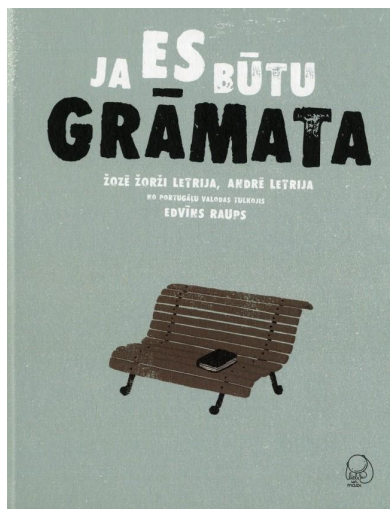
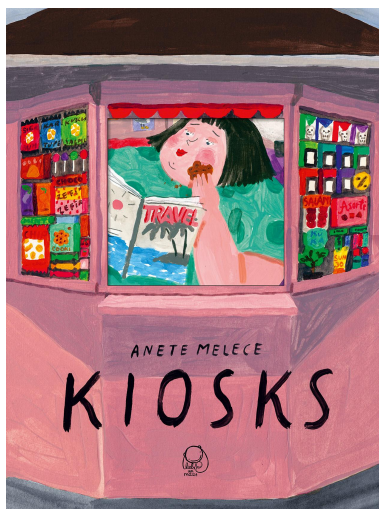
Lasītāji 176w

“kā suns kā kaķis” ir
lieliska grāmata
jaunajiem pusaudžiem

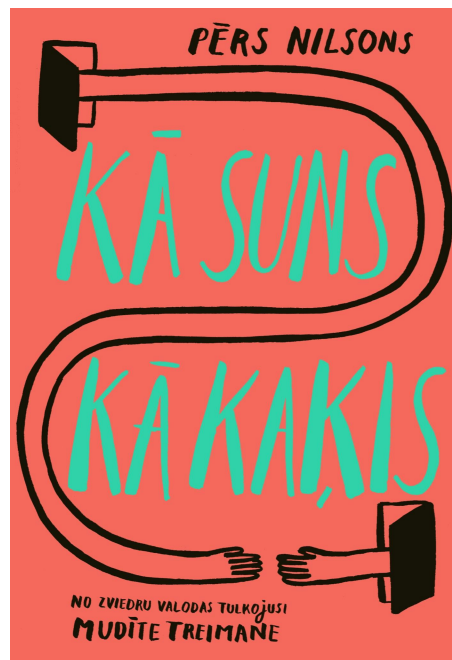
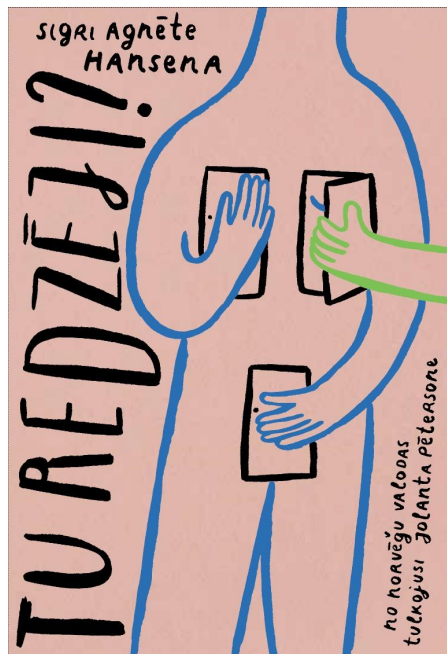
LIELS UN MAZS

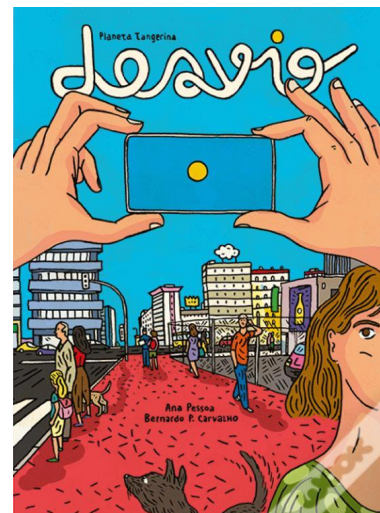
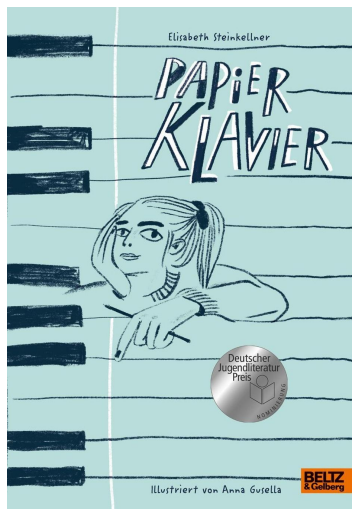
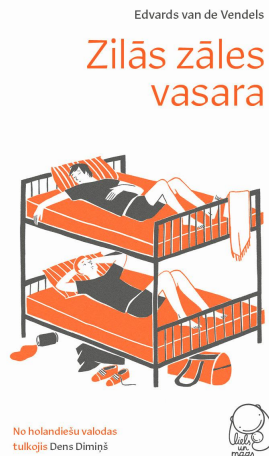
Origināldarbi jauniešiem

Tulkotā literatūra jauniešiem

Tulkotā literatūra jauniešiem

Ierosmes materiāli

Lasītāji mēdz būt rezervēti pret nepazīstamiem stiliem un autoriem, kā arī pret nekomerciālu estētiku – gan ārzemju, gan latviešu mākslinieku izpildījumā.

Sagatavojam un izplatam bez maksas ierosmes materiālus, kas paredzēti lietošanai mācību procesā skolās, bibliotēkās un mājās.

Ierosmes materiāli savieno literāros darbus ar skolas mācību saturu un ir izmantojami mācību procesā, un tie, tāpat kā grāmatas, ir lietojami ilgtermiņā.

Materiāliem pievienojam arī ziņas par autoriem un tulkotājiem.

Kā suns, kā kaķis

Pērs Nilsons

No zviedru valodas tulkojusi Mudīte Treimane

Grāmatas vāku ilustrējusi Rūta Briede

Liels un mazs, 2019

ISBN: 978-9934-574-34-4

Sinopse

Vienkāršs, taču emocionāli dziļš romāns jauniešiem. Galvenais varonis dzīvo kopā ar mammu, bet viņa tētis pirms vairākiem gadiem ir izdarījis pašnāvību. Mamma iemīlas vēlreiz, un viņas jaunā partnera meita ir dumpnieciska pusaudze. Starp abiem pusaudžiem (kuru dzimumu autors lasītājam atklāj tikai grāmatas beigū daļā) sākotnēji valda nepatika un dusmas, bet pēc meitenes pašnāvības mēģinājuma brāļa un māsas starpā dzimst draudzība, kas pāraug no vecākiem slēptā romantiskā un seksuālā mīlestībā. Šis ir nopietns stāsts par pieaugšanu un robežām, kuras tiek noskaidrotas sāpīgos pārdzīvojumos. Autoram piemīt prasme ar maz vārdiem pastāstīt daudz, un, kaut arī teksts un saturs ir koncentrēts un poētiski spēcīgs, lasīt uzrakstīto var viegli un plūstoši.

Grāmata piemērota pusaudžiem un jauniešiem no 14 gadu vecuma.

Noskaties īsu video par grāmatu [šeit!](#)

Grāmatas izdošanu atbalstījusi Eiropas Savienības programma „Radošā Eiropa” un Zviedrijas mākslas padome.

Par autoru:

Rakstnieks **Pērs Nilsons** (1954) ir viens no populārākajiem bērnu un jauniešu rakstniekiem Zviedrijā. Viņš ir sarakstījis 40 grāmatas un viņa darbi tulkoti 20 valodās. Pērs Nilsons ir saņēmis vairākas starptautiskas balvas: prestižo Vācijas Jauniešu literatūras balvu (Deutscher Jugendliteraturpreis, 1997), Astridas Lindgrēnes memoriālo balvu (ALMA) (1999), kā arī Los Angeles Times Grāmatu balvu (Los Angeles Times Book Prize, 2006), Zviedrijas Augusta balvu (2006) un lasīšanas veicināšanas balvu „Grāmata ikvienam” (En bok för alla) (2017). Laikā no 1997. līdz 2010. gadam Pērs Nilsons bija Zviedrijas Bērnu grāmatu akadēmijas loceklis.

Citāts no sarunas “**SAREŽĢĪTAIS TEKSTA UZDEVUMS**” par novērojumiem un pārdomām par bērnu spēju saprast izlasītā teksta jēgu gan drukātos, gan digitālos medijos.

Pedagogs Andris Kriekis: Lasīšanas process nav vieglas darbības process. Jo īpaši tad, kad man ir jāapstājas, jādomā, jākoncentrējās, zinot to, ka apkārt ir miljons citu lietu, ko darīt. Lasīt nozīmē tikt pāri grūtībām. Tieši tāpat, kā es eju treniņos - man jāaiziet uz desmit treniņiem vai disdesmit treniņiem, un tad sporta zāle kļūst man par prieku.

Inese Zandere: Te es gribētu piekrist, bet sevišķi uzlikt uzsvariņu uz lēnumu. To laiku, kas jāvelta lasīšanai. Jo grāmatā nevar ar pirkstu pabīdīt uz priekšu visus notikumus – katrs burts un vārds ir jāizlasa un kas tur kopā veidojas un kāda tam ir jēga, tas ir jāsaprot. Drukātas grāmatas lasīšana varētu glābt pasauli tieši šajā nozīmē, ka tā palēnina dzīves tempu, tā mēs iegūstam laiku un telpu domāšanai. Grāmata ir unikāla ar to, ka tā apvieno telpu un laiku, jo tā ir telpiska un tajā pašā laikā secīga. Mēs nevaram uztvert visu grāmatu uzreiz, kopumā, mums ir jāvelta grāmatai laiks, un tas ir glābiņš mūsu radošumam, mūsu domāšanai, mūsu spējai saprast pasauli.

KAD GRĀMATA BEIDZAS,
STĀSTS TURPINĀS!